

Innehåll

Parter och domslut	3
Theodor Engström	3
Yrkanden	7
Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 1	7
Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 2	7
Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 3	8
Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 4	8
Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 5	8
Häktning m.m.	8
Skadestånd	8
Övrigt	9
Inställning m.m.	11
Ansvar	11
Skadestånd	11
Förverkande	11
Domskäl	11
Allmänt om bestämmelserna om terroristbrott	11
Inledning	11
Det objektiva rekvisitet	12
Det subjektiva rekvisitet	15
Åtalspunkten 1 – Terroristbrott	15

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 1143
621 22 Visby

Besöksadress

Artillerigatan 2 A
Visby

Expeditionstid

måndag - fredag
08:30-12:00
12:45-16:00

Telefon

0498-28 14 00

E-post

gotlands.tingsratt@dom.se

Webb

www.gotlandstingsratt.domstol.se

Inledning	15
Mord	16
Utredningen	16
Tingsrättens bedömning	18
Terroristbrott	19
Inledning	19
Utredningen	19
Tingsrättens bedömning	19
Åtalspunkten 2 – förberedelse till terroristbrott	23
Förberedelse	23
Förberedelse till terroristbrott (genom mord eller grov misshandel)	24
Utredningen	24
Tingsrättens bedömning	28
Åtalspunkterna 3–5 – Narkotikabrott m.m.	30
Utredningen	30
Tingsrättens bedömning	30
Påföljdsfrågan	31
Skadestånd	32
Efterlevande till Ing-Marie Wieselgren	32
Skadestånd till Annie Lööf	33
Övriga frågor	34
Förverkande och beslag	34
Brottsofferfond	34
Häktning	34
Sekretess	35
Ersättning till den offentlige försvararen och målsägandebiträderna	35
Rätten	37
Skiljaktig mening	38
Överklagandeinformation	39

Parter och domslut

Theodor Engström

Parter

Tilltalad

THEODOR Zacharias Engström, 19890722-2932
Mörevägen 13, 388 30 Ljungbyholm

Ombud och offentlig försvarare

Advokat Staffan Fredriksson
Actium Advokat AB
Norra Hansegatan 18, 621 41 Visby

Åklagare

Kammaråklagaren Henrik Olin
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för säkerhetsmål
Box 57, 101 21 Stockholm

Målsägande (part)

CANE Nurcan Amcoff
Brodyrvägen 3, 757 57 Uppsala

Ombud och målsägandebiträde

Advokat Kronje Samuelsson
Adjutari Advokatbyrå AB
S:t Persgatan 17, 5 tr, 753 20 Uppsala

Målsägande (part)

ANNIE Marie Therése Lööf
Blomdalsvägen 5, 131 47 Nacka

Ombud och målsägandebiträde

Advokat Silvia Ingolfssdottir Åkermark
Brottsbyrå Advokaterna Åkermark & Lodin AB
Parrmätargatan 7, 112 24 Stockholm

Målsägande (part)

SARA Elisabeth Maxe
Norra Stallåsliden 5, 439 54 Åsa

Ombud och målsägandebiträde

Advokat Kronje Samuelsson
Adjutari Advokatbyrå AB
S:t Persgatan 17, 5 tr, 753 20 Uppsala

Målsägande (part)

ARVID Johan Birger Wieselgren
Gunsta Villaväg 18 Lgh 1002, 755 97 Uppsala

Ombud och målsägandebiträde

Advokat Kronje Samuelsson
Adjutari Advokatbyrå AB
S:t Persgatan 17, 5 tr, 753 20 Uppsala

Målsägande (part)

DONALD Philippe Birger Wieselgren
Hov 60, 755 96 Uppsala

Ombud och målsägandebiträde

Advokat Kronje Samuelsson
Adjutari Advokatbyrå AB
S:t Persgatan 17, 5 tr, 753 20 Uppsala

Målsägande (part)

HERMAN Erik Philippe Wieselgren
Årstagatan 21 B Lgh 1303, 754 34 Uppsala

Ombud och målsägandebiträde

Advokat Kronje Samuelsson
Adjutari Advokatbyrå AB
S:t Persgatan 17, 5 tr, 753 20 Uppsala

Domslut**Brott som Theodor Engström döms för**

Förberedelse till terroristbrott, 4 § 1 st och 11 § 1 st 2 men terroristbrottslagen (2022:666) samt 23 kap 2 § 1 st brottsbalken, samt 2, 3 och 4 §§ lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, 2022-06-20 till 2022-07-06, Region Gotland

Mord, 3 kap 1 § brottsbalken, 2022-07-06, Region Gotland

Narkotikabrott, 1 § 1 st 6 p narkotikastrafflagen (1968:64), 2022-06-30 till 2022-07-06, Sverige

Brott som bedöms ingå i ett annat brott

Ringa narkotikabrott, 1 § 1 st 6 p och 2 § narkotikastrafflagen (1968:64), 2022-07-06, Region Gotland, ingår i **Narkotikabrott**, 1 § 1 st 6 p narkotikastrafflagen (1968:64), 2022-06-30 till 2022-07-06, Sverige som Theodor Engström döms för.

Narkotikabrott, 1 § 1 st 6 p narkotikastrafflagen (1968:64), 2022-07-06, Region Gotland, ingår i **Narkotikabrott**, 1 § 1 st 6 p narkotikastrafflagen (1968:64), 2022-06-30 till 2022-07-06, Sverige som Theodor Engström döms för.

Påföljd

Rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning

Rapporterade lagrum**Lagrum som har tillämpats och rapporterats till andra myndigheter**

Brott har begåtts under påverkan av allvarlig psykisk störning (30 kap 6 § brottsbalken).

Häktning m.m.

Theodor Engström ska vara kvar i häkte till dess att domen i ansvarsdelen har fått laga kraft mot honom.

Skadestånd

Theodor Engström ska betala skadestånd till Donald Wieselgren med 255 822 kr. Theodor Engström ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Theodor Engström ska betala skadestånd till Sara Maxe med 110 000 kr. Theodor Engström ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Theodor Engström ska betala skadestånd till Arvid Wieselgren med 110 000 kr. Theodor Engström ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Theodor Engström ska betala skadestånd till Herman Wieselgren med 110 000 kr. Theodor Engström ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Theodor Engström ska betala skadestånd till Cane Amcoff med 110 000 kr. Theodor Engström ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Annie Lööfs begäran om skadestånd avslås.

Sekretess

Sekretessbestämmelsen i 21 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på fotografierna från obduktionen, aktbil. 57, som lagts fram vid tingsrättens huvudförhandling bakom inom stängda dörrar.

Sekretessbestämmelsen i 35 kap 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifterna i i den rättspsykiatriska utredningen, aktbil. 30 (i maskade delar), som lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Theodor Engström ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Staffan Fredriksson får ersättning av staten med 429 501 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 259 200 kr arbete
- 62 606 kr tidsspillan
- 21 795 kr utlägg
- 85 900 kr mervärdesskatt

Silvia Ingolfssdottir Åkermark får ersättning av staten med 208 533 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 122 570 kr arbete
- 25 833 kr tidsspillan
- 18 423 kr utlägg
- 41 707 kr mervärdesskatt

Kronje Samuelsson får ersättning av staten med 218 821 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 122 570 kr arbete
- 29 655 kr tidsspillan
- 22 832 kr utlägg
- 43 764 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Övrigt

I beslag tagna pilar, patroner och hårddisk förklaras förverkade: 2022-0105-BG22-1, 2022-0105-BG22-2, 2022-0105-BG25-15 och 2022-0105-BG21-39. Beslagen ska bestå.

Beslagen av anteckningsböcker, mobiltelefoner, ryggsäck, USB-minnen, datorer och hårddiskar ska bestå till dess domen fått laga kraft i ansvarsdelen för att därefter lämnas ut till Theodor Engström: 2022-0105-BG17-18-21, 2022-0105-BG17-49-53, 2022-0105-BG21-1-31, 2022-0105-BG21-32, 2022-0105-BG21-33-38, 2022-0105-BG15-1, 2022-0105-BG15-2.

I beslag tagen narkotika samt matlåda med drogattiraljer ska förverkas enligt 6 § narkotikastrafflagen: 2022-0105-BG24-9, 2022-0105-BG17-7, 2022-0105-BG17-30, 2022-0105-BG14-6, 2022-0105-BG25-2-14. Beslagen ska bestå.

I beslag tagna knivar, handskar, knivslida, svärd, pilbåge, pils, pilbågesträng och pilspetsar förklaras förverkade: 2022-0105-BG17-9, 2022-0105-BG17-12, 2022-0105-BG17-13, 2022-0105-BG17-16, 2022-0105-BG24-4, 2022-0105-BG24-5, 2022-0105-BG24-6, 2022-0105-BG24-7, 2022-0105-BG24-8, 2022-0105-BG17-22, 2022-0105-BG17-31 och 2022-0105-BG17-39. Beslagen ska bestå.

Yrkandet om förverkande av i beslag tagen narkotika avslås: 2022-0105-BG25-1. Beslaget hävs.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Theodor Engström ska dömas för terroristbrott enligt 4 § 1 st terroristbrottslagen (2022:666).

Gärningsbeskrivning

Theodor Engström har den 6 juli 2022, under den s.k. politikerveckan i Almedalen, på eller i anslutning till Volters gränd i Visby inom Gotlands kommun berövat Ing-Marie Wieselgren livet genom att uppsåtligt utdela flera knivhugg mot henne som träffat överkroppen, ansiktet, handen och en arm med bland annat skador på hjärta, lungor och andra inre organ som följd. Ing-Marie Wieselgren har samma dag avlidit av sina skador. Ing-Marie Wieselgren var överläkare och nationell samordnare för psykiatrifrågor på Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Den ovan angivna gärningen har allvarligt kunnat skada Sverige och har av Theodor Engström begåtts i avsikt att injaga allvarlig fruktan hos befolkningen eller del av befolkningen i Sverige.

Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 2

Åklagaren har begärt att Theodor Engström ska dömas för förberedelse till terroristbrott enligt 4 § 1 st och 11 § 1 st 2 men terroristbrottslagen (2022:666) samt 23 kap 2 § 1 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

Theodor Engström har under tiden den 20 juni till och med den 6 juli 2022 inom Kalmar kommun och Gotlands kommun, med uppsåt att utföra eller främja terroristbrott skaffat, förvarat och transporterat bland annat en dubbeleggad kniv, ytterligare en kniv, två svärd och en pilbåge med pilar samt sammanställt uppgifter om Annie Lööfs förehavanden under Almedalsveckan i Visby.

Föremålen i första stycket har varit särskilt ägnade att använda som hjälpmedel till brottet.

Syftet med hanteringen har varit att genom mord eller grov misshandel beröva centerpartiets partiledare Annie Lööf livet eller tillfoga henne allvarlig kroppsskada.

Den brottsliga gärningen som förberetts skulle utföras genom angrepp på Annie Lööf under den s.k politikerveckan i Almedalen söndagen den 3 till torsdagen den 7 juli 2022.

Den ovan angivna gärningen hade om den fullbordats allvarligt kunnat skada Sverige och Theodor Engströms avsikt var att injaga allvarlig fruktan hos befolkningen eller del av befolkningen i Sverige.

Fara för brottets fullbordande var inte ringa.

Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 3

Åklagaren har begärt att Theodor Engström ska dömas för ringa narkotikabrott enligt 1 § 1 st 6 p och 2 § narkotikastrafflagen (1968:64).

Gärningsbeskrivning

Theodor Engström har i Visby inom Gotlands kommun eller på annan okänd plats i riket den 6 juli 2022 eller någon dag dessförinnan olovligen med uppsåt använt cannabis, som är narkotika.

Brottet bör bedömas som ringa.

Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 4

Åklagaren har begärt att Theodor Engström ska dömas för narkotikabrott enligt 1 § 1 st 6 p narkotikastrafflagen (1968:64).

Gärningsbeskrivning

Theodor Engström har uppsåtligen den 6 juli 2022 i Visby inom Gotlands kommun olovligen innehaft 7,01 gram cannabis och 30 doser LSD, som är narkotika.

Stämningsansökan, aktbilaga 54, 2022-11-01, åtalspunkt 5

Åklagaren har begärt att Theodor Engström ska dömas för narkotikabrott enligt 1 § 1 st 6 p narkotikastrafflagen (1968:64).

Gärningsbeskrivning

Theodor Engström har uppsåtligen från åtminstone den 30 juni till den 6 juli 2022 i Ljungbyholm inom Kalmar kommun olovligen innehaft 42 doser LSD, 10,23 gram cannabis, 151 stycken narkotikaklassade tabletter, 2,79 gram narkotikaklassat pulver eller växtdelar samt 17 narkotikaklassade doser som är narkotika.

Häktning m.m.

Åklagaren har begärt att Theodor Engström ska vara kvar i häkte.

Skadestånd

Arvid Wieselgren har begärt att Theodor Engström ska betala skadestånd med 110 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Herman Wieselgren har begärt att Theodor Engström ska betala skadestånd med 110 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Donald Wieselgren har begärt att Theodor Engström ska betala skadestånd med 255 822 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Sara Maxe har begärt att Theodor Engström ska betala skadestånd med 110 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Cane Amcoff har begärt att Theodor Engström ska betala skadestånd med 110 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Annie Lööf har begärt att Theodor Engström ska betala skadestånd med 100 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 juli 2022 tills betalning sker.

Övrigt

Åklagaren har yrkat att i beslag tagna pilar, patroner och hårddisk ska förverkas enligt 36 kap. 3 § brottsbalken:

2022-0105-BG22-1

2022-0105-BG22-2

2022-0105-BG25-15

2022-0105-BG21-39

Åklagaren har yrkat att i beslag tagna knivar, handskar, knivslida, svärd, pilbåge, pilar, pilbågesträng och pilspetsar ska förverkas enligt 36 kap. 2 § alternativt 3 § första stycket brottsbalken:

2022-0105-BG17-9

2022-0105-BG17-12

2022-0105-BG17-13

2022-0105-BG17-16

2022-0105-BG24-4

2022-0105-BG24-5

2022-0105-BG24-6

2022-0105-BG24-7

2022-0105-BG24-8

2022-0105-BG17-22

2022-0105-BG17-31

2022-0105-BG17-39

Åklagaren har yrkat att i beslag tagen narkotika samt matlåda med drogattiraljer ska förverkas enligt 6 § narkotikastrafflagen:

2022-0105-BG24-9

2022-0105-BG17-7

2022-0105-BG17-30

2022-0105-BG14-6

2022-0105-BG25-1-14

Åklagaren har yrkat att i beslag tagna anteckningsböcker, mobiltelefoner, ryggsäck, USB-minnen, datorer och hårddiskar ska bestå till dess domen fått laga kraft i ansvarsdelen för att därefter lämnas ut till Theodor Engström:

2022-0105-BG17-18-21

2022-0105-BG17-49-53

2022-0105-BG21-1-31

2022-0105-BG21-32

2022-0105-BG21-33-38

2022-0105-BG15-1

2022-0105-BG15-2

Inställning m.m.

Åklagaren har utöver de lagrum som anges vid åtalspunkten 2 hänvisat till 2, 3 och 4 §§ lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Ansvar

Om åtalspunkten 1 har Theodor Engström erkänt att han berövat Ing-Marie Wieselgren livet och han har underkastat sig ansvar för terroristbrott. Om åtalspunkten 2 har han erkänt de faktiska omständigheter som åklagaren har påstått men han har bestritt ansvar på den grunden att faran för brottets fullbordan var ringa. Om åtalspunkterna 3–5 har han erkänt gärningarna och överlåtit åt tingsrätten att pröva hur många brott det rör sig om.

Skadestånd

Theodor Engström har medgett att han i och för sig är skyldig att betala skadestånd till Donald Wieselgren, Arvid Wieselgren, Herman Wieselgren, Sara Maxe och Cane Amcoff. Han har vitsordat sättet att beräkna ränta men överlåtit åt tingsrätten att pröva skäligheten av de yrkade beloppen.

Theodor Engström har bestritt Annie Lööfs skadeståndsyrkande och har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har godtagits.

Förverkande

Theodor Engström har medgett samtliga förverkandeyrkanden. Han har också medgett yrkandena om att beslag av vissa föremål i bevissyfte ska kvarstå.

Domskäl

Allmänt om bestämmelserna om terroristbrott

Inledning

Bestämmelser om terroristbrott finns i terroristbrottslagen (2022:666). Lagen trädde i kraft den 1 juli 2022 och ersatte då bland annat lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Regleringen av terroristbrott bygger i stor del på internationella åtaganden från svensk sida. I det här målet är 4 § terroristbrottslagen den centrala bestämmelsen, vilken har följande lydelse:

För *terroristbrott* döms den som begår eller försöker begå ett uppsåtligt brott om

1. gärningen allvarligt kan skada ett land eller en mellanstatlig organisation, och
2. gärningen begås i avsikt att
 - a. injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en del av en befolkning,

- b. otillbörligen tvinga ett offentligt organ eller en mellanstatlig organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd, eller
- c. allvarligt destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer i ett land eller i en mellanstatlig organisation.

Straffet är fängelse på viss tid, lägst fyra och högst arton år, eller på livstid.

Om brottet är mindre grovt, döms till fängelse i lägst två och högst sex år. Om ett högre lägsta straff för gärningen har föreskrivits i annan lag, gäller vad som sägs där i fråga om lägsta straff.

Såvitt är av intresse i det här målet överensstämmer den nu gällande

4 § terroristbrottslagen i allt väsentligt med 2 och 3 §§ i den gamla lagen om straff för terroristbrott. Av 11 § andra meningen terroristbrottslagen följer att för förberedelse till terroristbrott döms det till ansvar enligt 23 kapitlet brottsbalken. Den bestämmelsen i terroristbrottslagen överensstämmer med 4 § i den gamla lagen.

Som framgår av 4 § terroristbrottslagen (den nya lagen) är en förutsättning för att någon ska kunna dömas till ansvar för terroristbrott att personen har begått eller försökt begå minst ett annat uppsåtligt brott. I den gamla lagen upptogs en katalog med de brott som kunde utgöra ett grundbrott till terroristbrott. Ett sådant brott var mord. I den nu gällande bestämmelsen spelar det ingen roll vilken typ av brott som ligger till grund för terroristbrottet utan alla uppsåtliga brott kan teoretiskt sett utgöra ett grundbrott för terroristbrott. Som framgår av bestämmelsen krävs det för att någon ska dömas till ansvar för terroristbrott att två ytterligare rekvisit (förutsättningar) utöver grundbrottet är uppfyllda: dels ett objektivt rekvisit i paragrafens punkt 1, dels ett subjektivt rekvisit i punkten 2.

Det objektiva rekvisitet

Det objektiva rekvisitet innebär ett krav på att gärningen allvarligt ska kunna skada ett land eller en mellanstatlig organisation. Enligt förarbetena till den nya lagen, vilka också hänvisar till äldre förarbeten, krävs för straffansvar alltså inte att en viss skada har uppkommit utan det är tillräckligt att gärningen *kan* orsaka sådan skada. Det rör sig alltså om en så kallad abstrakt fara. Det objektiva rekvisitet har vidare getts en vid innebörd och rymmer ett brett spektrum av allmänintressen, samhällsfunktioner och försörjningsmöjligheter. Enligt de ursprungliga förarbetena är rekvisitet inte begränsat till gärningar som kan hota de grundläggande strukturerna i en stat eller som är av sådan omfattning att de kan få landsomfattande konsekvenser. Det innefattar också gärningar som, även om de inte direkt kan anses hota de grundläggande strukturerna, allvarligt kan skada ett väsentligt allmänintresse eller orsaka allvarliga störningar i en stats samhällsfunktioner eller försörjningsmöjligheter. Rekvisitet anses också innefatta sådana för medborgarna väsentliga gemensamma intressen som värnandet av det öppna och säkra samhället. (Prop. 2021:22:33 s. 71.)

Vad för omständigheter som faktiskt anses kunna allvarligt skada ett land definieras inte i lagen. I förarbetena anges dock följande: Av kravet på att den skada som gärningen kan orsaka ska vara allvarlig följer att straffansvar för terroristbrott är begränsat till situationer där gärningen kan utgöra en *svår påfrestning* på ett land. Eftersom farerekvisitet är abstrakt innebär det att gärningen ska vara sådan att den typiskt sett allvarligt kan skada landet. Bedömningen av om det är på det sättet måste göras från fall till fall och samtliga omständigheter ska beaktas. Som utgångspunkt ska rekvisitet tolkas restriktivt. Särskild betydelse måste fästas vid vilken typ av gärning det är fråga om och i vilket sammanhang den begås. Bedömningen ska göras med utgångspunkt i alla brott och försöksbrott som ingår i det händelseförlopp som utgör det misstänkta terroristbrottet. Även i andra avseenden är det den samlade effekten av den eller de ingående gärningarna som ska bedömas. För det fall en gärning exempelvis leder till allvarliga konsekvenser för flera viktiga samhällsfunktioner där vissa är centrala och andra inte kan gärningen ändå sammantaget vara sådan att den kan medföra en sådan skada som avses i rekvisitet. Till gärningar som allvarligt kan skada ett land räknas gärningar som allvarligt kan skada landets grundläggande politiska och konstitutionella samhällsstrukturer såsom dess statsskick eller konstitution inklusive de grundläggande fri- och rättigheterna, till exempel yttrandefriheten, mötesfriheten eller religionsfriheten, dess rättsordning samt därmed jämförbara strukturer.

Rekvisitet är emellertid inte begränsat till gärningar som kan hota de grundläggande strukturerna i ett land eller som är av sådan omfattning att de kan få landsomfattande konsekvenser. Det innefattar också gärningar som, även om de inte direkt kan anses hota de grundläggande strukturerna, allvarligt kan skada väsentliga allmänintressen som värnandet av det öppna och säkra samhället eller upprätthållandet av en god miljö. Med det öppna och säkra samhället avses sådana förhållanden som att samhället ska präglas av öppenhet och respekt för mänskliga rättigheter och för demokratins grundläggande värden. Människor ska tryggt kunna röra sig fritt, delta i sammankomster och uttrycka sina åsikter utan rädsla att utsättas för hot eller våld.

Rekvisitet avser också gärningar som allvarligt kan skada ett lands viktiga samhällsfunktioner och försörjningsmöjligheter. Detta innefattar exempelvis viktiga infrastruktursystem som allmänna kommunikationsnät och kommunikationsmedel, samhällsviktiga digitala informations- och styrsystem, el- och vattenförsörjning, hälso- och sjukvårdssystem, radio och tv, men även andra betydelsefulla försörjningsgrenar och industrier samt handelsplatser såsom börser. Typiskt sett bör gärningar som innebär att fara framkallas för människors liv, personliga säkerhet eller hälsa eller för mycket omfattande skador på miljö eller egendom av särskild betydelse anses kunna allvarligt skada ett land. En gärning kan allvarligt skada ett land även om den endast riktar sig mot ett mindre antal personer eller en enskild person, t.ex. när en person i en beslutande position mördas, allvarligt skadas eller kidnappas just på grund av att personen innehar en viss

anställning eller ett visst förtroendeuppdrag. Liknande brottsliga attacker mot t.ex. mediaredaktioner kan omfattas. (Prop. 2021/22:133 s. 176 ff.)

Det har inte beskrivits närmare i förarbetena till terroristbrottslagen vad man menar med uttrycket "allvarligt kan skada ett land" eller "svår påfrestning på samhället". Uttrycket *svår påfrestning på samhället* förekommer även i andra sammanhang, särskilt i fråga om samhällets krisberedskap och krishantering. Det är inte klart om man menar samma sak med uttrycket i de olika sammanhang som det används. Det kan vara av intresse att se hur uttrycket berörs i exempelvis propositionen Samverkan vid kris – för ett säkrare samhälle (prop. 2005/06:133). I propositionen anges följande: Med en svår påfrestning ses inte en särskild händelse i sig, utan ett tillstånd som kan uppstå när en eller flera händelser utvecklar sig eller eskalerar till att omfatta flera delar av samhället. Tillståndet är av en sådan omfattning att det uppstår allvariga störningar i viktiga samhällsfunktioner och kräver att insatser från flera olika myndigheter och aktörer samordnas för att kunna hantera situationen och därmed begränsa konsekvenserna. Enligt regeringens uttalande i propositionen omfattar bör begreppet *extraordinär händelse* användas som ett samlingsbegrepp för *allvarlig störning i samhällsviktiga funktioner* och *svåra påfrestningar*. (Prop. 2005/06:133 s. 50 f.) Slutsatsen får dras av uttalandena i propositionen att en "svår påfrestning" i det sammanhanget får anses innebära en mycket allvarlig händelse med stora konsekvenser för samhället och som ligger på en betydligt högre nivå än en *allvarlig störning*.

Praxis som berör terroristbrott är mycket knapphändig. Hovrätten för Västra Sverige har i en dom den 30 mars 2015 i mål B 5306-15 dömt två män för terroristbrott efter att de aktivt deltagit i dödandet av två män i Syrien. I sina domskäl anförde hovrätten att det var fråga om filmade mord som utförts och arrangerats på ett sådant sätt som skapade fruktan hos andra människor att samma sak kunde hända dem. Vidare ansåg hovrätten att filmerna innehöll budskap med denna innebörd och uppmaningar att kriga mot dem som inte har samma åsikt. Enligt hovrätten kunde sådana gärningar sägas skada det väsentliga samhällsintresse som handlar om att värna ett öppet och säkert samhälle. Det spelade då ingen roll att filmerna från morderna möjligen inte hade spritts. Gärningarna bedömdes alltså vara sådana att de allvarligt kunde skada staten i fråga och de hörde därigenom till de mycket allvarliga brott som straffbestämmelsen om terroristbrott tar sikte på.

Ett annat exempel på där terroristbrott bedömts i praxis är Stockholms tingsrätts dom den 7 juni 2018 i mål B 4708-17 (Dådet på Drottninggatan). I det målet konstaterade tingsrätten att det inte rådde något tvivel om att det objektiva rekvisitet sammantaget var uppfyllt och anförde följande: Gärningsmannen har mördat fem personer och han har därtill framkallat fara för ett stort antal personers liv. Polisen och sjukvården drabbades på grund av en extrem belastning och med frångående av säkerhetsrutiner, svåra prioriteringar och med tusentals människor i kris inne i Stockholms city. Ett stort antal centrala samhällsfunktioner påverkades därtill kraftigt. Flertalet

myndigheter gick upp i stabsberedskap, däribland Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Försvarsmakten. Tunnelbanetrafiken stod helt still i tre timmar efter händelsen, med den följden att ett mycket stort antal personer fick hitta alternativa sätt att ta sig hem. Det blev även en stor påverkan på andra kommunikationsvägar, med en extremt stökig trafiksituation i och omkring Stockholm All tågtrafik till och från Centralstationen stängdes till exempel ned under flera timmar. Telefonnätet överbelastades kraftigt, med följden att det för många rådde ovisshet om deras anhöriga var i säkerhet. Attentatet riktades mot rikets huvudstad.

Det subjektiva rekvisitet

Det subjektiva rekvisitet tar sikte på gärningsmannens avsikt med sitt handlande. I det här målet är det relevanta rekvisitet att *injaga allvarlig fruktan* hos en befolkning eller en del av en befolkning. I förarbetena anförts i denna del följande: Det kan till exempel röra sig om urskillningslösa bombattentat, omfattande angrepp med fordon eller andra liknande skadegörande åtgärder som exempelvis mordbränder som riktas mot allmänna platser, en större folksamling eller byggnader eller lokaler där flera personer vistas, eller kommunikationsmedel eller anläggningar som förser allmänheten med vatten, ljus, värme eller kraft. Det kan också vara fråga om att sprida gift eller smitta, till exempel via det allmänna försörjningsnätet för dricksvatten eller ventilationssystem i större lokaler och anläggningar, exempelvis tunnelbanestationer. Även mord eller andra mycket allvarliga brott som riktas mot personer som ingår i en viss del av en befolkning kan begås med en sådan avsikt som avses (jfr Hovrätten för Västra Sveriges dom ovan). Bestämmelsen tar sikte både på gärningar som riktar sig mot en befolkning som helhet och på gärningar riktade mot en större eller mindre del av en befolkning. Det kan exempelvis handla om en etnisk minoritet, ett visst folkslag, personer av utländsk härkomst, asylsökande, personer med viss religiös tillhörighet, hbtqi-personer eller personer av ett visst kön.

Åtalspunkten 1 – Terroristbrott

Inledning

Som framgått av det föregående avsnittet utgörs ett terroristbrott av minst ett annat uppsåtligt brott, eller försök till sådant brott, i kombination med andra kvalificerande omständigheter.

För att Theodor Engström ska dömas för terroristbrott måste åklagaren dels bevisa att Theodor Engström har mördat Ing-Marie Wieselgren på det sätt som påstås, dels att denna gärning allvarligt har kunnat skada Sverige och att Theodor Engströms avsikt med gärningen har varit att injaga allvarlig fruktan hos befolkningen eller del av befolkningen i Sverige. Tingsrätten har alltså först att pröva om Theodor Engström har berövat Ing-Marie Wieselgren livet på det sätt som åklagaren påstått. Om så är fallet ska tingsrätten därefter pröva om mordet i så fall allvarligt har kunnat skada Sverige och om Theodor Engström har haft den avsikt som krävs för att gärningen ska bedömas som terroristbrott.

Som framgår ovan under rubriken inställning har Theodor Engström erkänt att han berövat Ing-Marie Wieselgren livet under Almedalsveckan (tidigare benämnd politikerveckan i Almedalen) och underkastat sig ansvar för terroristbrott.

Mord

Uttredningen

Åklagaren har i denna del åberopat förhör med ett antal vittnen som befann sig på Donners plats i Visby (den öppna plats som gränsar till Volters gränd) vid det aktuella tillfället: Ida Karell, Mathilda Stenman, Markus Lindblad, Lasse Reuterberg, Gert Lindenger och Andreas Gran. Därutöver har åklagaren lagt fram handlingar i form av bland annat händelserapport, fotografier, protokoll över brottsplatsundersökning och obduktionsrapport. Åklagaren har också spelat upp en sammanställning av olika filmklipp från övervakningskameror placerade i Visby.

Theodor Engström har i denna del uppgett sammanfattningsvis följande:

Han kände till Ing-Marie Wieselgren sedan tidigare men hon var inte någon han hade i tankarna särskilt ofta. Han visste inte att hon skulle delta i Almedalsveckan utan fick reda på det när han på plats i Visby sökte på ordet psykiatri i Almedalsveckans evenemangskalender. Han såg Almedalsveckan som det bästa tänkbara tillfället att slå tillbaka mot svenska folket. Han ville göra en "självmondsbombning". Det var passande att Ing-Marie Wieselgren var där eftersom hon var talespersonen för svensk psykiatri och befann sig i Visby för att försvara detta. Därför riktade han in sig på henne. Han såg Ing-Marie Wieselgren som en representant för svensk psykiatri som han ansåg hade svikit honom under alla år. Han var inte inriktad på henne som person utan på den yrkesroll hon hade som samordnare för svensk psykiatri. Den 6 juli deltog Ing-Marie Wieselgren i ett seminarium vid Hamnplan i Visby och han hade kontrollerat när seminariet skulle sluta. Han väntade utanför tältet där seminariet var men gick sedan in på en offentlig toalett för att vänta eftersom det kändes säkrare. Tanken kom att Ing-Marie Wieselgren kunde lämna seminariet tidigare och därför gick han ut igen. Han såg i ögonvrån en kvinna som han trodde var Ing-Marie Wieselgren och följde efter henne. Hon var den primära måltavlan för dagen. Det kändes meningsfullt att gå efter henne.

Vid Volters gränd tänkte han att det är nu eller aldrig. Det kunde ha slutat på många sätt. Han var fokuserad på henne och hon var nästan framme vid platsen för nästa seminarium. Ing-Marie Wieselgren hade ett utseende som delas av många kvinnor i den åldern och han ville vara säker på att det var hon. Han fick fram en dolk och skyndade sig fram. Han lyckades komma förbi henne och påkalla hennes uppmärksamhet. Efter att han ställt sig framför henne sa han "Ing-Marie" och hon svarade jakande. Med dolken i handen utdelade han ett hugg som träffade hjärtat. Hon skrek och det överrumplade honom. Han vet inte om hugget var dödande. Av ren reflex utdelade han fler hugg. Han minns att han utdelade två hugg mot hennes högra sida men

inte mer. Han minns inte att han träffade armen. Innan han högg bar han dolken dold innanför byxbenet. Hans sinnestillstånd var uppjagat och han vände sig om och sprang. Efter en eller två meter snubblade han och flög i backen. I samband med detta tappade han kniven. Folk omkring honom skrek men han kom på fötter, tog upp dolken och stapplade framåt. Det kändes som att det var något fel på kroppen och benen bar honom nästan inte. Tanken var att han måste ta sig därifrån för att hämta andan och fortsätta självmordsbombningen. Han fortsatte framåt men vägen blockerades och någon knuffade in honom i en vägg varpå han tappade kniven. Han kunde ha fortsatt göra motstånd men gav upp. Han ångrar inte mordet på Ing-Marie Wieselgren.

I den händelserapport som åklagaren åberopat framgår att larmet om att en kvinna blivit skuren utanför ett hotell inkom kl. 13.50 och att Theodor Engström greps kl. 14.01.

Enligt utlåtande i Rättsmedicinalverkets obduktionsprotokoll har följande skador efter skarpt våld påvisats på Ing-Marie Wieselgrens kropp:

- 1: En yttlig stickskada på den högra kinden.
- 2: En stickskada på bröstorgans vänstra framsida med en stickkanal riktad framifrån bakåt, nedåt till höger med skador inom kanalen på mjukdelarna, det 5–6 högra revbenet, hjärtsäcken, hjärtat, mellangärdeskupolen, levern och magsäcken.
- 3: Två stickskador över bålens vänstra sidoomfång och på ryggen till vänster med stickkanaler in i den vänstra lungsäcken och en skada på den vänstra lungans överlob.
- 4: En genomgående stickskada på den vänstra underarmen med avskärning inom kanalen av en av underarmens stora artärer, nämligen *arteria ulnaris*.
- 5: En yttlig skärskada på det högra pekfingret.

De undersökande rättsläkarna har vidare uttalat följande om skadornas uppkomstsätt: Utseendet av de påvisade stick- respektive skärskadorna talar starkt för att de uppkommit genom inverkan av skarpt, stickande och skärande våld passande mot en eggad kniv med svagt markerad knivrygg. Skadan på bröstkorgen som gick igenom hjärtat har varit direkt livshotande. Utseende och lokalisation av den genomgående stickskadan genom den vänstra underarmen kan tala för att det är en så kallad passiv avvärjningsskada. Utseende och lokalisation av den yttliga skärskadan på det högra pekfingret kan tala för att det är en så kallad aktiv avvärjningsskada.

Enligt obduktionsprotokollet avled Ing-Marie Wieselgren den 6 juli 2022 till följd av stickskadan på bröstet med skadorna på hjärtat. Vad gäller dödssätt anges i protokollet att omständigheterna och undersökningsfynden talar starkt för att dödsfallet tillfogats Wieselgren av annan person.

Av NFC:s sakkunnigutlåtande om den kniv som påträffades intill Theodor Engström vid gripandet framgår att det påvisades blod i en besudling på knivbladet. I utlåtandet anges vidare följande. Resultaten talar extremt starkt för att blodet/DNA:t kommer från Ing-Marie Wieselgren (*Grad +4*), om man bortser från möjligheten att det kommer från en nära släkting. Också på

knivhandtaget påvisades DNA. På ena sidan påvisades en blandning av DNA från minst två personer. Blandningen utgörs av en huvuddel samt av en mindre del som kan jämföras mot person. Resultaten talar extremt starkt för att huvuddelen av DNA:t kommer från Theodor Engström (*Grad +4*), om man bortser från möjligheten att det kommer från en nära släkting. Resultaten talar extremt starkt för att DNA:t inte kommer från Ing-Marie Wieselgren (*Grad -4*).

Tingsrättens bedömning

Theodor Engströms erkännande får ett mycket starkt stöd av hans egna uppgifter och utredningen i övrigt. De åsyna vittnena Ida Karell, Matilda Stenman och Markus Lindblad har alla under ed på ett trovärdigt och tillförlitligt sätt berättat att de sett en svartklädd och långhårig man med en kniv i handen göra utfall mot en kvinna på Donners plats. Alla tre har uppgett att det rört sig om i vart fall två knivhugg. Markus Lindblad har vidare berättat att han följde efter den svartklädde mannen upp i Volters gränd samtidigt som han påkallade uppmärksamhet från andra och skrek "stoppa honom". Enligt vittnet Lasse Reuterberg var han vid tillfället på väg upp längs samma gränd och vände sig om när han hörde någon skrika. Han såg då en man komma mot honom tänkte att det var någon som hade ryckt en väska eller liknande och som han ville stoppa. Lasse Reuterberg tacklade därför den mörklädde mannen som föll till marken varefter Markus Lindblad strax anslöt. Markus Lindblad och Lasse Reuterberg stannade kvar på platsen till dess att polisen kom till platsen och den mörklädde mannen, som visade sig vara Theodor Engström, greps. Det är utifrån dessa vittnesmål alltså uteslutet att det var någon annan än Theodor Engström som gick till attack mot Ing-Marie Wieselgren. Markus Lindblads och Lasse Reuterbergs vittnesmål går visserligen isär om vad som hände med den kniv som påträffades intill Theodor Engström från det att han föll till marken till dess att polisen tog kniven i beslag. Theodor Engström har dock uppgett att kniven användes av honom vid dådet och dessa uppgifter stämmer mycket väl överens med DNA-fynden på kniven.

Ida Karell har vidare berättat att efter att Theodor Engström lämnade Donners plats såg hon den attackerade kvinnan hukande röra sig en liten bit framåt innan hon föll ihop. Läkaren Gert Lindenger som då befann sig i närheten har uppgett att han gick fram till kvinnan för att hjälpa henne och att en läkarkollega anslöt. Enligt Gert Lindenger var kvinnan vid det laget medvetslös och han noterade flera skador på henne, bland annat ett blödande sticksår på vänster bröst. Genom dessa uppgifter och vad som framgår av obduktionsprotokollet är det klarlagt att knivhugget i Ing-Marie Wieselgrens bröst orsakade hennes död.

Tingsrättens sammantagna bedömning utifrån vad som har redogjorts för ovan är att det är ställt utom rimligt tvivel att Theodor Engström med avsikt har berövat Ing-Marie Wieselgren livet i enlighet med vad åklagaren har påstått. Brottet är inte mindre grovt utan ska bedömas som mord.

Terroristbrott*Inledning*

Tingsrätten har alltså konstaterat att Theodor Engström har mördat Ing-Marie Wieselgren. Kravet på att ett terroristbrott ska bestå av minst ett fullbordat uppsåtligt brott eller försök därtill är därmed uppfyllt. Nästa led i bedömningen av om gärningen ska rubriceras som ett terroristbrott är att pröva om det kvalificerande objektiva rekvisitet är uppfyllt, det vill säga om Theodor Engströms gärning faktiskt allvarligt har kunnat skada Sverige. Vid denna bedömning saknar det i princip betydelse vad Theodor Engström hade för syfte med sitt handlande eller vad han själv hade för tankar om vilken skada gärningen skulle kunna innebära.

Utredningen

Till styrkande av att Theodor Engströms gärningar allvarligt har kunnat skada Sverige har åklagaren åberopat ett antal vittnen med olika befattningar i samhället. Förhör har hållits med beredskaps- och säkerhetsskyddschefen i Region Gotland Rikard von Zweigbergk, regiondirektören i Region Gotland Peter Lindvall, polisens kommenderingschef för särskild händelse Val 2022 Jonas Hysing, polisens biträdande kommenderingschef för Almedalsveckan 2022 Susanne Wikland, säkerhetschefen vid Regeringskansliet Fredrik Agemark, ordföranden för Svenska psykiatriska föreningen Martin Hultén, chefen för avdelningen vård och omsorg vid Sveriges kommuner och regioner (SKR) Fredrik Lennartsson, riksdagsledamoten Hanna Westerén, Kristdemokraternas säkerhetschef Robert Lisborg och Socialdemokraternas säkerhetsansvarige Ola Nilsson.

Vittnesmålen har vad gäller åtalet för fullbordat terroristbrott i huvudsak handlat om vilka faktiska konsekvenser attacken mot Ing-Marie Wieselgren fick vid tidpunkten för gärningen och i tiden därefter samt bedömningar av vilka följder som attacken hade kunnat få. Därutöver har åklagaren åberopat promemorior från Säkerhetspolisen, varav en rapport utgör en sammanställning av reaktioner efter dådet i media och på sociala medier samt brottets inverkan på samhället och demokratin i Sverige.

Tingsrättens bedömning

Genom vittnesmålen står det inledningsvis klart att mordet på Ing-Marie Wieselgren, vilket ägde rum i slutet på Almedalsveckan 2022, fick omedelbara effekter. Utöver det tumult som uppstod på platsen spärrades exempelvis delar av centrala Visby av och Region Gotland samt lasarettet i Visby gick upp i stabsläge. Det rådde oro och förvirring bland flera av dem som deltog i Almedalsveckan och det fanns en känsla av olust under återstoden av arrangemanget. De partier och organisationer som hade deltagare på plats vid Almedalsveckan vidtog omgående åtgärder för att lokalisera sina medarbetare och säkerställa att de befann sig i säkerhet. Åtgärder vidtogs också för att hantera den oro som uppstod bland deltagarna på plats och stötta dem som hade behov av det. Fredrik Lennartsson, som var Ing-Marie Wieselgrens chef vid SKR, har uppgett att

organisationen avbröt sitt deltagande i Almedalen efter mordet men att de medarbetare som ville fortsätta sina engagemang fick göra det. Vad gäller de polisiära åtgärder som vidtogs har Susanne Wikland uppgett att polisen vid tillfället hade en stab i Stockholm och en mindre stab på plats i Visby i anledning av Almedalsveckan. Hon har vidare berättat att polisen hade bra bemanning på Gotland, att förundersökningen om mordet hanterades på Gotland och att insatsen leddes av den lokala insatsledaren på ön samt att endast några specialistfunktioner tillfördes Visby under dygnet efter händelsen. Jonas Hysing har vidare vittnat om att fler polisiära resurser än vad som fanns på plats på Gotland eller vad Polisregion Stockholm själv hade inte behövdes, det vill säga att någon omedelbar nationell resursfördelning inom polisen inte behövde göras. Han har också uppgett att mordet, vilket är en typ av brott som polisen hanterar regelbundet, inte gav upphov till andra än de sedvanliga effekterna. Både Martin Hultén och Fredrik Lennartson har framhållit Ing-Marie Wieselgrens mycket betydelsefulla roll för psykiatri i Sverige. Martin Hultén har uppgett att händelsen har lett till att hans organisation har fått tänka på ett nytt sätt kring säkerhet och att det kan leda till att det blir svårare att rekrytera inte bara psykiatriker utan också läkare i allmänhet. Enligt honom har det praktiska arbetet med psykiskt sjuka dock inte förändrats efter händelsen. Fredrik Lennartsson har berättat att det inte är fel att säga att Ing-Marie Wieselgren ledde utvecklingen av psykiatri i Sverige. Också han har uppgett att SKR har konstaterat att man behöver se närmare på arbetet kring säkerhet och kring att göra säkerhetsanalyser. Han har vidare berättat att flera medarbetare har talat om den utsatthet de upplever i sin roll och han känner till i vart fall en medarbetare som har sagt upp sig till följd av mordet på Ing-Marie Wieselgren.

Åklagaren har uppmanat vittnena att i förhören spekulera i vilka konsekvenser det hade fått om inte Theodor Engström hade gripits i direkt anslutning till dådet. Enligt Rikard von Zweigbergk skulle det ha varit fruktansvärt jobbigt med någon form av jakt på gärningsmannen bland gränderna i Visbys innerstad och en rädd allmänhet. Också poliserna Susanne Wikland och Jonas Hysing har gett uttryck för att osäkerhetsfaktorerna skulle öka eftersom man inte hade vetat om det rörde sig om en eller fler gärningsmän. De har vidare berättat att jakten skulle ha blivit omfattande, att båt- och flygtrafik skulle ha kunnat påverkas med mer rigorösa kontroller och att oron i samhället hade varit stor. Enligt Jonas Hysing är det inte osannolikt att så kallade inrymningar (att föra vissa personer till säkra platser) hade kunnat bli aktuella för att skydda människor och han skulle själv ha övervägt att öka polistätheten på andra platser i Sverige, som till exempel vid knutpunkter för allmänna kommunikationer.

Såvitt framkommit i förhören med de vittnen som på något sätt var inblandade i valrörelsen under hösten medförde mordet en ökad oro bland politiker och frivilliga. Enligt vittnesmålen fanns också ett ökat fokus på säkerhet under valrörelsen och vissa ytterligare säkerhetsåtgärder vidtogs men i stort påverkades inte några politiska arrangemang. Enligt Susanne Wikland, som var involverad i polisens valrörelsearbete, påverkades inte detta arbete av händelsen under Almedalsveckan. Sammantaget har flera av de hörda gett uttryck för att om Annie Lööf hade

attackerats skulle konsekvenserna ha blivit större och mer kännbara för samhället än vad som nu blev fallet (se vidare under åtalspunkten 2).

Säkerhetspolisens inhämtningsrapport innehåller en sammanställning av texter i olika tidningar och på sociala medier efter mordet på Ing-Marie Wieselgren och senare efter att dådet av åklagaren rubricerats som terroristbrott. Sammanfattningsvis kan sägas att de texterna ger uttryck för bestörtning, sorg, vikten av att stå upp för demokratin och farhågor för vad dådet kommer att få för konsekvenser för Almedalsveckan och det öppna samhället i framtiden.

Tingsrätten konstaterar att ett mord självfallet alltid är en mycket tragisk händelse som utsätter både enskilda och samhället i stort för många olika påfrestningar. För de närmast anhöriga och nära vänner handlar det naturligtvis om chock, sorg, förtvivlan och saknad. För samhället i stort gäller det att reda ut vad som hänt, hantera konsekvenserna av det som inträffat, ställa den skyldige till svars och vidta åtgärder för att något liknande inte ska ske igen. Frågan som tingsrätten har att ta ställning till när det gäller Theodor Engströms mord på Ing-Marie Wieselgren är om denna gärning skiljer sig från andra liknande händelser och om dessa eventuella skillnader i sådana fall innebär att det objektiva rekvisitet för terroristbrott är uppfyllt.

Det har med all tydlighet framkommit att Ing-Marie Wieselgren var en viktig och mycket respekterad person inom sitt fackområde. Mordet på henne under Almedalsveckan, vilken av flera vittnen har beskrivits som ett "demokratins Mecka", har givetvis fått allvarliga konsekvenser. Utöver den sorg och saknad som de närstående drabbats av har svensk sjukvård också förlorat en mycket viktig och kompetent person. Den fullbordade gärningen rör sig dock om en direkt attack mot endast en person. Som framgår ovan kan ett mord på en enskild individ i vissa fall utgöra terroristbrott om personen innehar en beslutande position och angrips just på grund av sin anställning eller ett visst förtroendeuppdrag. Vad som avses med beslutande position anges dock inte närmare i förarbetena. Tingsrätten måste därför pröva om den roll som Ing-Marie Wieselgren hade är sådan att den i sig innebär att mordet på henne ska ses som ett terroristbrott. I detta avseende blir det därför relevant att se till de följder som mordet faktiskt fick och vilka följderna kunde ha blivit inom det område som Ing-Marie Wieselgren verkade.

I egenskap av nationell samordnare för psykiatri inom SKR hade Ing-Marie Wieselgren ett betydelsefullt uppdrag och som tingsrätten förstått det har både SKR:s och Svenska psykiatriska föreningens respektive verksamheter påverkats starkt av mordet på henne. Några konkreta, allvarliga skador på organisationernas verksamheter har dock inte framkommit. Såvitt känt har inte heller några andra myndigheter eller centrala delar av samhället allvarligt påverkats just av den omständigheten att Ing-Marie Wieselgren inte längre kan fullgöra sitt uppdrag.

Utifrån den restriktiva tolkning som ska göras i fall om terroristbrott är det tingsrättens uppfattning att kretsen av de personer vars funktion i sig kan medföra att ett mord kvalificeras

som terroristbrott är starkt begränsad. Det bör rimligen endast avse personer i den direkta statsledningen eller någon med en direkt och avgörande betydelse för en central myndighets ledning och funktion. Trots Ing-Marie Wieselgrens omvitnat stora kunskaper och starka ställning inom psykiatri anser tingsrätten därför inte att hennes position som nationell samordnare inom SKR är sådan att den i sig medför att mordet på henne allvarligt har kunnat skada Sverige. Gärningen kan därmed inte klassificeras som terroristbrott endast på denna grund. De uppgifter som framkommit om att mordet kan innebära svårigheter för den framtida rekryteringen av läkare är så pass vaga och saknar stöd att de inte medför någon annan bedömning. Frågan blir då, enligt vad som framgår i förarbetena, om platsen för dådet sammantaget med övriga omständigheter gör att gärningen kan anses allvarligt ha kunnat skada Sverige.

Vittnesförhören ger också uttryck för att Almedalsveckan är ett unikt arrangemang i den meningen att politiker, väljare, intresseorganisationer och andra möts öppet och kan tala med varandra direkt. Arrangemanget har beskrivits som en symbol för demokratin. Riksdagsledamoten Hanna Westerén har uttryckt att det skulle innebära en enorm förlust för demokratin om liknande forum skulle försvinna.

Enligt tingsrätten står det helt klart att mordet som inträffade under Almedalsveckan har påverkat arrangemanget. Det har dock inte framkommit vilka konkreta följder som mordet kommer att innebära för kommande Almedalsveckor, även om det genom vittnesmålen har lyfts tydliga farhågor om att arrangemanget kommer att bli mindre öppet och tillgängligt än tidigare. Tingsrätten förstår att dådet har gett upphov till oro för den personliga säkerheten bland tjänstemän, politiker och övriga deltagare. Denna oro är enligt tingsrätten emellertid inte så pass allvarlig att den kan sägas hota de grundläggande strukturerna eller allvarligt skada värandet av det öppna och säkra samhället. Dådet på Donners plats/Volters gränd skiljer sig i betydande del ifrån de två fallen som Hovrätten för Västra Sverige respektive Stockholms tingsrätt har behandlat.

Theodor Engströms gärning omfattade som redan konstaterats en knivattack på en enda person. Det har alltså inte innefattat något skjutvapenvåld, kapning eller överhängande hot mot andra personer. Han har inte heller efterlämnat något manifest eller filmat händelsen eller på annat sätt sett till att uppgifter om mordet skulle spridas efter att mordet fullbordades. Det som återstod av Almedalsveckan 2022 genomfördes som planerat, inklusive kvarvarande partiledares tal, och endast ett mindre antal evenemang ställdes in på grund av dådet.

Frågan om vad som hade hänt om inte Theodor Engström gripits direkt är givetvis av betydelse, men jakten på en misstänkt mördare och osäkerheten det innebär när en eller flera gärningsmän befinner sig på fri fot medför alltid konsekvenser för omgivningen. I denna del anser inte tingsrätten att det har framkommit något som visar att den omständigheten att just Ing-Marie Wieselgren mördades innebar någon egentlig skillnad jämfört med om det hade varit någon

annan som drabbats under Almedalsveckan. Detsamma gäller för eventuella effekter som jakten kunde ha fått på flyg- och båttrafik. Enligt tingsrätten kan nämligen inte ett mord i allmänhet, hur allvarligt det naturligtvis än är i sig, innebära att ett mord klassificeras som terroristbrott bara för att det begås under Almedalsveckan. Som flera vittnen har lyft fram, och som tingsrätten återkommer till nedan, har det inneburit en faktisk skillnad vad gäller påfrestningen som mordet på Ing-Marie Wieselgren orsakade på samhället jämfört med hur det hade blivit om exempelvis en ledande politiker hade attackerats.

Utan att på något sätt värdera personer i förhållande till varandra går det ändå att konstatera att beroende på vem som attackerats blir följderna olika. Enligt vad som framkommit i vittnesmålen hade ett attentat mot en politiker med största sannolikhet fått mer ingripande konsekvenser i direkt anslutning till dådet, för höstens valrörelse och för Almedalsveckans framtid än vad det nu aktuella dådet fick. Som det nu var har gärningen utgjort en påfrestning på samhället och den har skadat Sverige men den har varken *allvarligt* skadat eller *allvarligt* kunnat skada Sverige.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan och med utgångspunkt i den restriktiva bedömning som ska göras anser tingsrätten sammanfattningsvis att mordet på Ing-Marie Wieselgren under Almedalsveckan inte allvarligt har kunnat skada Sverige. Eftersom det kvalificerande objektiva rekvisitet i bestämmelsen om terroristbrott därmed inte är uppfyllt saknas anledning för tingsrätten att pröva om Theodor Engström har begått gärningen i avsikt att injaga fruktan i befolkningen eller del av befolkningen i Sverige. Theodor Engström ska vad gäller åtalpunkten 1 alltså inte dömas för terroristbrott utan för mord.

Åtalpunkten 2 – förberedelse till terroristbrott

Förberedelse

Den som, med uppsåt att utföra eller främja brott,

1. tar emot eller lämnar pengar eller annat som betalning för ett brott eller för att täcka kostnader för utförande av ett brott, eller
2. skaffar, tillverkar, lämnar, tar emot, förvarar, transporterar, sammanställer eller tar annan liknande befattning med något som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid ett brott,

ska i de fall det särskilt anges dömas för förberedelse till brottet, om han eller hon inte har gjort sig skyldig till fullbordat brott eller försök

[...]

Om faran för att brottet skulle fullbordas var ringa, eller om gärningen md hänsyn till omständigheterna är mindre allvarlig ska det inte dömas till ansvar.

(23 kap. 2 § brottsbalken)

Det har särskilt angetts i terroristbrottslagen att förberedelse till terroristbrott är straffbelagt (11 §). Detsamma gällde enligt den tidigare lagen om straff för terroristbrott (4 §) som från den 1 juli

2022 ersattes av terroristbrottslagen. Vidare kan noteras att även förberedelse till mord är straffbelagt (3 kap. 11 § brottsbalken).

Bestämmelserna om straff för förberedelse till brott innebär inte att straffbarheten generellt har utsträckts till vad en person utför på planeringsstadiet. Det är alltså inte straffbelagt att enbart planera ett brott. Men där en brottsplan har genomförts så långt att man måste räkna med att det kan bli aktuellt att den fullföljs ända till ett fullbordat brott, kan förberedelse vara straffbelagd. I lagen anges vilka förberedelsehandlingar som kan vara straffbelagda (23 kap. 2 § brottsbalken). Det finns två typer av straffbelagda förberedelsehandlingar, dels gärningar genom vilka någon lämnar eller tar emot pengar eller annat som betalning för ett brott eller för att täcka kostnader för utförande av ett brott, dels gärningar genom vilka någon på ett bestämt sätt tar befattning med något som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid ett brott. I båda dessa typer finns det typiskt sett en risk för att förberedelsen ska främja tillkomsten av ett brott. Som exempel på saker som är särskilt ägnade att användas som hjälpmedel vid brott nämns "en kniv som är användbar vid misshandelsbrott" (Bäcklund m.fl., Brottsbalken, en kommentar, se kommentaren till 23 kap. 2 § brottsbalken).

Att planera att misshandla eller döda en person och att skaffa sig vapen för att kunna genomföra brottet kan alltså bedömas som en straffbar förberedelse.

Straffbar förberedelse föreligger dock inte i sådana fall där brottets fullbordan är så avlägsen i tiden eller kräver sådana ytterligare åtgärder att faran för att brottet ska komma till stånd är ringa.

Förberedelse till terroristbrott (genom mord eller grov misshandel)

I detta fall har åklagaren gjort gällande att Theodor Engström både haft en brottsplan (dvs. att genom mord eller grov misshandel beröva Annie Lööf livet eller tillfoga henne allvarlig kroppsskada) och tagit befattning med (skaffat, förvarat och transporterat) sådant som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid brott (vapen i form av knivar, svärd och en pilbåge med pilar).

Åklagaren har också gjort gällande att gärningen, om den hade fullbordats, allvarligt hade kunnat skada Sverige och att Theodor Engströms avsikt var att injaga fruktan hos befolkningen eller del av befolkningen i Sverige.

Åklagaren har vidare anfört att det inte varit en ringa fara för att brottet skulle fullbordas.

Utredningen

Åklagaren har i denna del åberopat förhör med målsäganden Annie Lööf. De av åklagaren åberopade vittnena Rikard von Zweigbergk, Susanne Wikland, Fredrik Agemark, Jonas Hysing,

Peter Lindvall, Hanna Westerén, Robert Lisborg och Ola Nilsson har hörts även på denna punkt. Åklagaren har också lagt fram fotografier och skriftlig bevisning i form av bland annat promemorior om Theodor Engströms vistelse på Gotland, om hans intresse för Annie Lööf och om skyddspersoner som utsatts för attacker samt veckoschema med program för Visby domkyrka.

Annie Lööf har berättat i huvudsak följande:

Hon är riksdagsledamot sedan 2006 och har varit Centerpartiets partiledare i drygt 11 år. Hon kommer att avgå som partiledare i februari 2023.

Det är en utsatt position att vara partiledare. Hon har varit utsatt för hot och hat under hela den tid som hon varit partiledare. Som politiker får man tåla hård kritik men det är en annan sak att bli utsatt för hot och hat. Hon lyfter sällan sådana frågor eftersom det kan inspirera andra till liknande agerande. Hot och hat har ökat i takt med att sociala medier ökat i omfång. Hon har fått olika föremål skickade till sig som bl.a. tomhyllor och madrasskydd och fått olika tillmälen som "subba" eller "fitta" eller att man använt uttryck som "sprätta upp" och liknande. Vid ett tillfälle dukade man upp ett matbord utanför hennes bostad med en skylt med texten "Annie Lööfs sista måltid". Det ingår i viss mån i rollen som en offentlig person att utsättas för sådant och mycket rinner av. Hon har dock påverkats privat av utsattheten på så sätt att hon exempelvis alltid ser sig om utomhus och att hon inte låter sina barn leka utomhus ensamma.

Hon deltar i stor utsträckning själv i sociala medier. Eftersom hon får så många kommentarer tar hon viss hjälp av medarbetare med att blockera användare som gått för långt och att ta bort olämpliga kommentarer. Medarbetarna har hennes inloggningsuppgifter. Detta för att hon själv ska kunna fokusera på de kontakter som hon ska besvara. Twitter sköter hon helt själv. Hon har inte blockerat de två konton som hon fått veta att Theodor Engström har använt.

Hon har besökt Almedalsveckan sedan 2003 och har varit där 16–17 gånger. Det är civilsamhällets vecka och mycket hängs upp på partiledarnas tal och partiernas seminarier. Den 6 juli 2022 var Centerpartiets dag med hennes partiledartal på kvällen. Hon var aktiv hela dagen och dagen avslutades i domkyrkan med ett s.k. Nikodemussamtal.

Kl. 13.00 inleddes Centerpartiets ekonomiska seminarium och kl. 14.00 skulle hon ha en presskonferens. Hon inledde seminariet och deltog sedan som åhörare. Under seminariet kom information om att en person hade skadats och hon evakuerades till ett hotell. Hon har ett ansvar för sina medarbetare och gick in ett "chefs-mode". Efter en timme bedömdes situationen som säker och hon fick lämna hotellet. Hon fick reda på att en gärningsman hade gripits. Presskonferensen blev uppskjuten. Hon övervägde att ställa in sitt tal på kvällen men det var viktigt att talet kunde hållas och hon bestämde sig för att genomföra det och talet skrevs om. Talet blev samlande i stället för polemiskt. Det var viktigt att attentatet inte skulle tysta henne.

Det är svårt som partiledare att hålla talet i Almedalen. Det är en öppen scen, talet sänds direkt och alla ser det. Det har under årens lopp förekommit många fall av öppen påverkan mot hennes Almedalstal. Det är en utsatt situation för talaren och hon har fått öva sig på att kunna ta sig av scenen snabbt för att sätta sig i säkerhet.

Denna dag hade alla tårar i ögonen under talet och det inträffade påverkade även henne. Hon ställde in vissa intervjuer efter talet. Däremot deltog hon i det s.k. Nikodemussamtalet i domkyrkan på kvällen efter talet. Det blev ett värdigt samtal.

Måndagen efter Almedalsveckan (den 11 juli 2022) fick hon veta att det fanns misstankar om ett brott riktat mot henne. Hon fick veta att Theodor Engström hade nämnt hennes namn i förhör och att åklagaren skulle vidga utredningen till terroristbrott. Det har varit påfrestande att höra åklagarens redovisning av hotbilden mot henne och att ta del av uppgifterna i förhör med Theodor Engström.

Under den följande valrörelsen intog hon en professionell roll. Hon kände sig trygg med de säkerhetsarrangemang som gjordes. Hon orkade genomföra valrörelsen, men den påverkades av det inträffade och det var påfrestande. Hon höll inte några stora tal med många åhörare utan det blev i stället dialoger och torgmöten. Hon ställde in ett valmöte i Vetlanda eftersom Nordiska mostånds rörelsen, NMR, hade fått demonstrationstillstånd vid samma tillfälle. Hennes kalender påverkades. Hon deltog i Pride-paraden men det var ansträngande. Hon tittar numera alltid på vad folk har i händerna.

Hon vill inte att Almedalsveckan ska påverkas av det inträffade men det som hände bör leda till eftertanke. Händelsen inträffade trots att det var många poliser på plats. Hon är inte säker på att hon skulle ha deltagit i kommande års Almedalsvecka om hon hade suttit kvar som partiledare. Man måste se över säkerheten och vara mer vaksam.

Hon har fått veta att Theodor Engström hade varit i domkyrkan tidigare i veckan. Det är ett ställe där man ska kunna känna sig trygg. Men där hade hon varit som mest sårbar vid mötet sent på kvällen. Man kommer nära människorna där och hon var trött efter det gångna dygnet. Det är svårt att tänka på hur situationen hade kunnat bli om inte Theodor Engström hade gripits.

Theodor Engström har berättat i huvudsak följande:

Han åkte till Almedalen för att utföra en självmordsbombning i ansiktet på människor som svikit honom. Han hade köpt en enkel biljett till Gotland och hans tanke var att hur det än slutade så skulle han inte resa tillbaka. Han ville påverka Almedalsveckan genom sitt angrepp – detta talar för sig självt och han vill inte kommentera det närmare.

Han hade valt att angripa Annie Lööf som en representant för politiker och ett väldigt känt namn, Sveriges Televisions verkställande direktör Hanna Stjärne som en representant för media eller Ing-Marie Wieselgren som en representant för den svenska psykiatrivården som hade svikit honom. Han var inriktad på det svenska folket och dess representanter. Annie Lööf var en måltavla bland flera andra. I stället för ett attentat mot henne hade det lika gärna kunnat bli ett mot Hanna Stjärne. Han ville slå tillbaka mot svenska folket mot någon som hade ett stort symbolvärde.

Han hade besökt tidigare Almedalsveckor tidigare år och då tagit foton av bl.a. Annie Lööf men även av andra. Annie Lööf nämns i hans dagboksanteckningar men det nämns även många andra namn. Han har inte haft någon "fixering" vid Annie Lööf men hon är ett väldigt känt namn och hon utkristalliserades som ett av flera mål för honom. Ing-Marie Wieselgren var hans förstahandsmål, Hanna Stjärne var nummer två och Annie Lööf kom i tredje hand om han inte hade lyckats med någon av de två första. Han har inte kartlagt några andra personer vid Almedalsveckan än dessa tre, det behövdes inte.

Han minns att han besökte domkyrkan under sin vistelse i Visby, åtminstone vid ett tillfälle. Det kan ha varit två tillfällen. Han tog där ett foto av en bibel och han fotograferade också programmet. Det var en väldigt meningsfull tid i kyrkan. Han tänkte på hur han skulle kunna utföra ett dåd mot Annie Lööf. Han visste att hon hade livvakt. Hon hade varit en svårare måltavla än andra, men inte omöjlig.

Under hela sin vistelse i Visby hade han knivar och svärd i sin ryggsäck. Knivarna och svärden hade han valt som sagolika, symboliska och praktiska vapen. Han hade också köpt en slipsten som han vässat svärden med. Han hade en pilbåge i tältet och den var ihoptejpad av transportskäl. Han hade köpt pilbågen 2019 och hade provat att sätta ihop den hemma. Han hade jaktspetsar till pilarna, de orsakar större skada än vanliga pilspetsar. Efter att ha rekat i Visby bestämde han sig för att pilbåge inte var något bra alternativ, den hade gett för stor uppmärksamhet och medfört risk för upptäckt. Det hade varit passande att använda pilbåge i domkyrkan men det hade varit svårt och han skulle ha blivit gripen direkt.

När han följde efter och angrep Ing-Marie Wieselgren visste han inte att Annie Lööf fanns på en restaurang intill. Han vet inte om han hade angripit Annie Lööf i stället för Ing-Marie Wieselgren om han hade sett Annie Lööf. Det hade varit ödesbestämt om han hade stött ihop med Annie Lööf men han vet alltså inte om han skulle ha angripit henne. Hans tanke var att han skulle angripa hela det svenska folket genom dess styrande elit. Ing-Marie Wieselgren var den primära måltavlan den dagen. Hade angreppet mot henne misslyckats hade han domkyrkan som sista alternativ. Det var inget alternativ att angripa Annie Lööf under hennes tal.

Hans tanke vara att lyckas med sitt attentat mot Ing-Marie Wieselgren och att om han lyckades fly så skulle han ha fortsatt på "slagfältet".

Han blev "avselekerad" av samhället redan som liten. Han har aldrig kommit in i vuxenvärlden. Han har varit en spökpojke och det han gjorde var en sagopojkes äventyr och han var vägledd av högre makter. Det är "du mot folket" och det gäller att slå tillbaka så mycket som möjligt. Han vill själv inspirera andra spökpojkar att bli sagopojkar. Han vill inte kommentera om han är bekant med Rasmus Eklund (en känd högerextremist). Anders Behring Breivik är en av andra sagopojkar och spökpojkar. Även Mijailo Mijailović är en spökpojke som övergetts av samhället och som inspirerat honom. En annan förebild är Martin Bryant (förövare av en massskjutning i Australien år 1997).

Åklagaren har ur förhör med Theodor Engström med tingsrättens godkännande läst upp följande (protokollsbilaga 4, s. 192):

FL [förhørsledaren] frågar hur Theodor hade tänkt att genomföra ett angrepp mot Annie Lööf. Theodor svarar att det inte gick att planera det så mycket. Han hade de vapnen han hade och sen handlade det bara om att sammanstöta med henne och får ett läge när hennes livvakter inte hade uppmärksamheten mot honom och försöka rusa fram och utdela dödliga hugg med någon av knivarna han hade. Han säger att det var ju omöjligt att veta var eller när man kunde tänkas stöta ihop med henne men han hade domkyrkan som ett sista möjligt tillfälle. Men han visste inte exakt hur det skulle spelas ut där heller, om det skulle bli inne i domkyrkan eller på väg in eller på väg ut. Theodor berättar att han tog en bild på ett evenemangsschema för domkyrkan och sen tog han även en skärmdump i mobilen från något schema på Annie Lööfs planerade tal som skulle hållas där. Bilderna var en del av hans rekognoscering som han gjorde dagen eller natten innan, alltså tisdagen. Han säger att han sökte på flera personer och han kommer inte ihåg alla namn. De han kommer ihåg specifikt är Hanna Stjärne, Annie Lööf och Ing-Marie. Han tror att han tog skärmdumpar på andra personers planerade tal, men han kommer inte ihåg.

Tingsrättens bedömning

Theodor Engström har erkänt att Annie Lööf var en av flera alternativa personer som han planerade att angripa under Almedalsveckan. Hans erkännande får ett starkt stöd av den bevisning som åklagaren lagt fram. Annie Lööf var en av flera måltavlor för honom och han hade funderat på hur han skulle kunna utföra ett dåd mot henne. Den skriftliga bevisningen och fotografierna visar att han haft ett intresse för Annie Lööf under flera år och att han fotograferat henne under tidigare Almedalsveckor. Han har också kartlagt Annie Lööfs förehavanden under Almedalsveckan 2022 genom att besöka domkyrkan och ta del av veckoprogrammet där med bland annat uppgifter om hennes deltagande i arrangemang i kyrkan. Han har vidare under den tid som avses med åtalet skaffat vapen i form av en pilbåge med jaktspetsar, knivar och svärd som han tagit med till Visby och haft där. Det är föremål som varit särskilt ägnade att användas som hjälpmedel vid brott. Knivarna och svärden har haft sådan utformning att de därutöver inte haft något legalt användningsområde mer än som prydnad. Av den del förhöret under förundersökningen som åklagaren läst upp framgår att Theodor Engström planerade ett angrepp mot Annie Lööf och att genom dödliga hugg med kniven beröva henne livet. Det är därigenom styrkt att Theodor Engström hade planerat ett attentat mot Annie Lööf i syfte att mörda henne.

Som tingsrätten har redogjort för under bedömningen ifråga om åtalspunkten 1 krävs därutöver för att gärningen ska bedömas som förberedelse till terroristbrott, att gärningen faktiskt allvarligt har kunnat skada Sverige och att Theodor Engströms avsikt var att injaga allvarlig fruktas hos befolkningen eller en del av befolkningen i Sverige.

Annie Lööf fick själv kännedom om att hon varit en "måltavla" några dagar efter mordet på Ing-Marie Wieselgren. De flesta av de hörda personerna fick inte kännedom om detta förrän det blev offentligt i media i slutet av augusti att även Annie Lööf var målsägande i ärendet. Det står klart att ett attentat mot Annie Lööf under Almedalsveckan hade fått stora konsekvenser. Redan det att det blivit känt att ett attentat planerades har inneburit skada för Almedalsveckan. Om dådet genomförts hade det som återstod av Almedalsveckan 2022 med stor sannolikhet stängts ned och Almedalsveckan hade skadats för alltid.

Av vittnenas bedömningar framgår bl.a. följande: Inte bara Almedalsveckan utan även samhället i stort hade skadats. Almedalsveckan har beskrivits som ett "demokratins Mecka" där allmänheten kan komma till tals med politikerna. Ett attentat hade varit ett angrepp på det öppna samhället som inte minst hade påverkat på vilket sätt politiker kan yttra sig och hur nära politikerna kan komma allmänheten. På sikt kan det hämma viljan att uttrycka sin åsikt offentligt och det finns en risk för att Almedalsveckan blir mer stängd framöver. Susanne Wikland har också angett att polisen kommer att behöva arbeta på ett annat sätt i framtiden med mer specialistförmågor, andra scenariobedömningar och bättre kompetens på vissa ställen. Därutöver kommer personalen att behöva förstärkas. Enligt Rikard von Zweigbergk kan man räkna med att det kommer att krävas ett ökat personskydd för politiker och tjänstemän och det kommer utan tvekan att komma till fler privata aktörer som erbjuder personskydd. Fredrik Agemark har redogjort för att ett attentat mot Annie Lööf hade fått stora återverkningar på den centrala statsledningen och hade fått en stor påverkan på arbetet inom regeringen och Regeringskansliet. Det hade kunnat påverka viljan att engagera sig politiskt vilket hade påverkat demokratin. Många hade reflekterat över sin egen säkerhet. Flera statsråd har ställt frågor till honom om säkerheten och den upplevda tryggheten har påverkats. Det inträffade har påverkat både valrörelsen 2022 och olika politiska arrangemang. Om ett attentat mot Annie Lööf hade blivit av skulle valrörelsen förmodligen inte ha kunnat genomföras som det var tänkt.

Tingsrättens slutsats av den framlagda bevisningen blir att ett attentat mot Annie Lööf hade fått stora konsekvenser för samhället. Följderna hade blivit betydligt mer vittgående än vad som faktiskt blev följden eller som hade kunnat inträffa på grund av mordet på Ing-Marie Wieselgren. Ett sådant attentat skulle alltså, om det genomförts, allvarligt ha kunnat skada Sverige. Av vad Theodor Engström berättat om sitt syfte med ett sådant attentat kan inte någon annan slutsats dras än att avsikten var att injaga allvarlig fruktan hos befolkningen i Sverige eller i vart fall en del av befolkningen.

Risken för brottets fullbordan har inte varit så avlägsen i tiden eller krävt sådana ytterligare åtgärder att faran för att brottet skulle komma till stånd kan anses ringa. Att Theodor Engström greps omedelbart efter mordet på Ing-Marie Wieselgren och inte kunde utföra fler attentat eller att ett attentat mot Annie Lööf enligt hans egen uppgift inte var hans förstahandsval ändrar inte den bedömningen.

Theodor Engström ska därför dömas för förberedelse till terroristbrott i denna del.

Åtalspunkterna 3–5 – Narkotikabrott m.m.

Utredningen

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat fotografier, analysbesked och analysresultat.

Tingsrättens bedömning

Theodor Engströms erkännanden får stöd av vad han själv har berättat.

Vad gäller åtalspunkten 3 har Theodor Engström uppgett att han rökte cannabis de första dagarna han var i Visby. Av den rättskemiska undersökningen från Rättsmedicinalverket framgår att han den 6 juli 2022 hade tetrahydrocannabinol i blodet. Det är härigenom styrkt att Theodor Engström har agerat på sätt som åklagaren har påstått.

Om åtalspunkten 4 framgår av de fotografier och analysbesked som åklagaren har åberopat att den misstänkta narkotikan som påträffades dels i Theodor Engströms plånbok, dels i hans tält i Visby utgjordes av den sort och mängd narkotika som åklagaren har påstått.

När det kommer till åtalspunkten 5 har Theodor Engström erkänt att den misstänkta narkotikan som påträffades i hans bostad i Ljungbyholm tillhörde honom och berättat att den blivit liggande där under åren. Åklagaren har i gärningsbeskrivningen påstått att Theodor Engström bland annat innehaft 17 "narkotikaklassade doser". Av analysresultatet från NFC framgår dock att av dessa doser utgör endast 7 stycken narkotika. Övriga 10 doser uppges vara hälsofarlig vara, dvs. varor som visserligen är förbjudna enligt enliga lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor men som inte är narkotika. I denna del kan åtalet för narkotikabrott därför inte få bifall. I övrigt har dock åklagaren styrkt sitt gärningspåstående också i denna del.

Eftersom Theodor Engström döms för innehav av den narkotika från vilken den brukade cannabisen får antas härröra ska han enligt gällande praxis endast dömas för innehavet men inte samtidigt för bruket av narkotikan. Vidare har annat inte framkommit än att Theodor Engström medtog narkotikan som påträffades på Gotland från sitt hem i Ljungbyholm. Narkotikan härrör alltså från samma parti och ska därför anses utgöra ett och samma innehav även om narkotikan

är av olika slag och har innehafts på olika platser i landet. Sammanfattningsvis vad gäller åtalspunkterna 3–5 ska Theodor Engström alltså dömas för ett fall av narkotikabrott.

Påföljdsfrågan

Straffet för mord är fängelse i lägst tio och högst arton år, eller på livstid. Som skäl för livstids fängelse ska det särskilt beaktas om gärningen har föregåtts av noggrann planering, präglats av särskild förslagenhet, syftat till att främja eller dölja annan brottslighet, inneburit svårt lidande för offret eller annars varit särskild hänsynslös (3 kap. 1 § brottsbalken). Uppräkningen av försvårande omständigheter är inte uttömmande och en helhetsbedömning ska göras.

Vad gäller mordet på Ing-Marie Wieselgren konstaterar tingsrätten att det föregåtts av en viss planering, att det utförts helt oprovocerat mot en tjänsteman i nära anslutning med hennes tjänsteutövning och att det skett på en öppen plats inför ett stort antal andra människor. Av vittnesmålen framgår att Ing-Marie Wieselgren förlorade medvetandet ganska snart efter angreppet, men angreppet måste ha orsakat henne både lidande och dödsångest. Straffvärdet enbart för det mord som Theodor Engström döms för uppgår till livstids fängelse. Till detta kommer att förberedelse till terroristbrott också har ett mycket högt straffvärde.

Theodor Engström är tidigare ostraffad. I den rättspsykiatriska undersökning som inhämtats i målet har konstaterats att Theodor Engström (som vid tiden för när beslut om undersökning fattades var misstänkt för enbart för mordet på Ing-Marie Wieselgren) har begått den aktuella gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning, att han vid tiden för undersökningen led av en allvarlig psykisk störning, att han till följd av sitt psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt har behov av psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång, att det därmed finns medicinska förutsättningar att överlämna honom till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap. 3 § brottsbalken och att det till följd av den psykiska störningen finns risk för att han återfaller i brottslighet av allvarligt slag. Vidare har konstaterats att såväl hans insikt i gärningens innebörd som hans förmåga att anpassa sitt handlande efter sådan insikt bedöms ha varit åtminstone gravt nedsatt samt att han bedöms ha ett uttalat behov av långsiktigt adekvat omhändertagande inom den specialiserade psykiatrin. I utredningen har rekommenderats att eventuell rättspsykiatrisk vård ska förenas med särskild utskrivningsprövning.

Den som har begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning ska i första hand dömas till en annan påföljd än fängelse. Rätten får döma till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen av om det finns sådana skäl ska rätten beakta bland annat om brottet har ett högt straffvärde och om den tilltalade saknar eller har ett begränsat behov av psykiatrisk vård. Rätten får inte döma till fängelse om den tilltalade till följd av den allvarliga

psykiska störningen har saknat förmåga att inse gärningens innebörd eller anpassa sitt handlande efter en sådan insikt. (30 kap. 6 § brottsbalken).

Theodor Engström har inte saknat förmåga att inse gärningarnas innebörd eller att anpassa sitt handlande efter en sådan insikt. Det finns därför inget hinder mot att döma honom till fängelse av den anledningen. Tingsrätten bedömer dock att det inte finns synnerliga skäl att döma Theodor Engström till någon annan påföljd än rättspsykiatrisk vård. Tingsrätten anser inte att det framkommit att Theodor Engströms behov av psykiatrisk vård är så begränsat att det av den anledningen finns synnerliga skäl för fängelse. Att straffvärdet för brottsligheten är mycket högt, att Theodor Engström i flera år gamla dagboksanteckningar resonerat om möjligheten att få vård i stället för fängelse, att han inte haft psykiatrisk vård eller medicinering mot psykisk ohälsa under häktningstiden eller att det kan finnas möjlighet att få viss psykiatrisk behandling under en fängelsevistelse ändrar inte den bedömningen.

Den rättspsykiatriska vården ska förenas med särskild utskrivningsprövning.

Skadestånd

Efterlevande till Ing-Marie Wieselgren

Theodor Engström har medgett att Donald Wieselgren, Sara Maxe, Herman Wieselgren, Arvid Wieselgren och Cane Amcoff tillhör kretsen av personer som har rätt till särskild anhörigersättning, att de har rätt till särskild anhörigersättning och ersättning för sveda och värk samt att Donald Wieselgren har rätt till ersättning för begravningskostnader och andra kostnader i anledning av dödsfallet. Han har överlämnat till tingsrätten att avgöra om yrkade belopp är skäliga men utan att rikta någon egentlig invändning mot beloppen i sig.

Särskild anhörigersättning infördes genom en ändring i skadeståndslagen som började gälla från den 1 juli 2022. Enligt bestämmelsen ska den som den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet genom brott orsakar någon annans död betala särskild anhörigersättning till den som stod den avlidne särskilt nära. Detta gäller dock inte om det är uppenbart oskäligt (2 kap. 3 a § skadeståndslagen). Särskild anhörigersättning bestäms oberoende av omständigheterna i det enskilda fallet till ett skäligt belopp som är lika stort för var och en av de ersättningsberättigade (5 kap. 6 a §). Ersättningen bestäms till ett schabloniserat belopp, lika för var och en av de ersättningsberättigade. I den utredning som låg till grund för lagförslaget föreslogs schablonbeloppet

50 000 kr (se SOU 2021:64 s. 253 f.) och regeringen angav i den följande propositionen att det beloppet är rimligt (prop. 2021/22:198 s. 35). Beloppet ska kunna höjas bland annat i takt med förändringarna i penningvärdet (a. prop. s. 61).

Donald Wieselgren, Sara Maxe, Herman Wieselgren, Arvid Wieselgren och Cane Amcoff har begärt särskild anhörigersättning med 50 000 kr vardera. Beloppet är skäligt och ska dömas ut.

Efterlevande har också rätt till brottsskadeersättning för s.k. ideell skada i form av fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk). Även här fastställs skadeståndet enligt en schablon. Beloppet för uppsåtligt dödande är för närvarande 60 000 kr. Det är också det belopp som var och en av Donald Wieselgren, Sara Maxe, Herman Wieselgren, Arvid Wieselgren och Cane Amcoff begärt. Även detta skadestånd ska alltså dömas ut.

Om en personskada lett till döden har de efterlevande rätt till ersättning för bland annat begravningskostnad och, i skälig omfattning, annan kostnad till följd av dödsfallet (5 kap. 2 §).

Donald Wieselgren har begärt ersättning för begravningskostnader med 145 822 kr för begravningskostnader och andra kostnader som dödsfallet har lett till. Av ingivet underlag framgår att beloppet avser begravningskostnader inklusive kostnad för samling efter begravningen samt kostnad för gravsten. Utgifterna är ersättningsgilla. Det begärda beloppet är skäligt och ska dömas ut.

Sättet att beräkna ränta har vitsordats av Theodor Wieselgren och på utdömda belopp ska ränta betalas från dagen för brottet.

Skadestånd till Annie Lööf

Annie Lööfs skadeståndsanspråk avser ersättning för kränkning till följd av brottet förberedelse till terroristbrott. Hon har hänvisat till 2 kap. 3 § skadeståndslagen.

Den som allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar ett angrepp mot dennes person, frihet, frid eller ära ska enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen ersätta den skada som kränkningen innebär. Utmärkande för de brott som grundar rätt till kränkningersättning är att de innefattar ett angrepp på den skadelidandes personliga integritet, närmast dennes privatliv och människovärde (se prop. 2000/01:68 s. 48). Kränkningersättningen tar sikte på den kränkning som uppkommer just i samband med angreppet och syftar till att kompensera för de känslor som den kränkande handlingen har framkallat hos den skadelidande, såsom rädsla, förnedring, skam eller liknande och som inte tar sig sådana medicinska uttryck att det är fråga om en personskada. Det som ska ersättas är alltså den kränkning, dvs. den momentana upplevelse, som den angripne typiskt sett har drabbats av vid skadetillfället och inte ett efterföljande lidande eller andra upplevelser eller verkningar av det brottsliga angreppet.

Högsta domstolen har i ett avgörande anfört att förberedelsebrott är brott där det typiskt sett inte förekommer någon skada eller kränkning (jfr NJA 2020 s. 703 p. 12). I flera hovrättsavgöranden har detta bekräftats, t.ex. i en dom från Hovrätten för Västra Sverige med bl.a. åtal för förberedelse till mord (dom den 8 april 2022 i mål B 6938-21) där det sägs att kränkningen av den personliga integriteten vid ett förberedelsebrott *i allmänhet* inte så allvarlig att kränkningersättning ska betalas. I några andra fall av förberedelse till mord har målsäganden

däremot tillerkänts kränkningersättning. I flera av dessa har det då rört sig om förberedelsebrott som avancerat så långt att målsäganden blivit varse att gärningsmannen planerade ett mord mot denne i samband med att gärningsmannen stod i begrepp att påbörja genomförandet av brottet eller strax innan (se t.ex. Hovrätten för Nedre Norrlands dom den 16 april 2014 i mål nr B 215-14 och Attunda tingsrätts dom den 11 oktober 2022 i mål nr B 185-22).

Så är det inte här. Annie Lööf har först flera dagar efter det att Theodor Engström greps blivit varse att han hade planerat ett attentat mot henne. Det vidtogs visserligen ett antal åtgärder för att skydda Annie Lööf när angreppet mot Ing-Marie Wieselgren hade utförts, men åtminstone de mer ingripande av de säkerhetsåtgärderna hävdades efter någon timme när situationen bedömdes som säker efter det att Theodor Engström hade gripits. Tingsrätten har förståelse för att Annie Lööf kände rädsla, oro och fruktan för sin egen säkerhet när hon fick klart för sig att även hon varit en måltavla. Rätten till *kränkningersättning* är dock inte avsedd att kompensera för sådana känslor, utan, som nämnts, för just den momentana upplevelse som den kränkande handlingen medför. Detta leder till att det inte finns förutsättningar för att tillerkänna Annie Lööf skadestånd för kränkning i anledning av förberedelsebrottet och hennes krav ska alltså avslås.

Övriga frågor

Förverkande och beslag

Eftersom Theodor Engström inte döms för brott för den hälsofarliga varan som finns i beslag saknas laglig grund att förverka denna. Detta beslag ska därför hävas. Övriga förverkandeyrkanden av i beslag tagen narkotika jämte attiraljer är medgivna och lagligen grundande. De ska därför bifallas. Det innebär att Theodor Engström inte får tillbaka sakerna.

Polisen har också tagit ett antal föremål i beslag som kan ha betydelse för utredningen av brottet. De föremålen ska vara kvar hos polisen tills vidare och beslaget ska alltså bestå. Beslutet ska gälla tills domen inte längre kan överklagas. De föremålen ska sedan lämnas tillbaka till Theodor Engström.

Brottsofferfond

Theodor Engström ska enligt lag betala en avgift på 800 kr till Brottsofferfonden.

Häktning

Det lägsta straffet för mord är längre än fängelse två år. Det är inte uppenbart att det saknas skäl för häktning med hänsyn till risken för att Theodor Engström håller sig undan straffet och begår nya brott. Theodor Engström ska därför vara kvar i häktet till dess att domen inte längre kan överklagas.

Sekretess

Sekretessen ska bestå för uppgifterna i den rättspsykiatriska utredningen (tingsrättens aktbilaga 30 i maskade delar; 35 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen) och för uppgifterna i fotografier över obduktion (tingsrättens aktbilaga 57; 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen), som har lagts fram under tingsrättens huvudförhandling bakom stängda dörrar

Ersättning till den offentliga försvararen och målsägandebiträderna

Åklagaren har yttrat sig över kostnadsanspråken från den offentliga försvararen och målsägandebiträderna och har inte haft någon invändning.

Staffan Fredriksson har som offentlig försvarare begärt ersättning med sammanlagt 482 813 kr, varav 259 199,50 kr för 179,75 timmars arbete enligt ordinarie timtaxa, 36 050 kr för 12,50 timmars arbete enligt förhöjd timtaxa (arbete under hel- eller kvällstid), 50 timmars tidsspillan enligt ordinarie timtaxa, 3,75 timmars tidsspillan enligt lägre timtaxa (tid då arbete normalt inte utförs), utlägg med 21 795 kr och mervärdesskatt med 96 562 kr.

Tingsrätten ifrågasätter inte att det varit ett omfattande uppdrag med mycket arbete och tidsspillan, även utanför ordinarie arbetstid. Tingsrätten konstaterar samtidigt att den begärda ersättningen framstår som alltför väl tilltagen med tanke på det arbete som har varit rimligt att lägga ned. Detta gäller särskilt de sammanlagt omkring 50 timmar som Staffan Fredriksson lagt ned på genomgång av förundersökningsprotokollet – även om det i och för sig varit relativt omfattande – och de omkring 15 timmar som han lagt ned på förberedelse inför huvudförhandlingen sedan åtal väckts. Vidare har den minsta tid som han angett för varje post varit 15 minuter. Detta trots att ett flertal av posterna av allt att döma har avsett rent rutinmässiga åtgärder, som att ta emot handlingar och meddelanden från tingsrätten, kortare telefonsamtal m.m. Staffan Fredriksson ska därför få ersättning för det arbete där ersättning begärts enligt ordinarie timtaxa med motsvarande totalt 150 timmar. Vidare framstår antalet timmar för tidsspillan som alltför hög och de som avser ordinarie timtaxa för tidsspillan sätts ned till totalt 45 timmar. I övrigt godtar tingsrätten hans kostnadsanspråk.

Vad gäller ersättningarna till målsägandebiträderna konstaterar tingsrätten inledningsvis följande: Målet har avgjorts i Visby medan båda målsägandebiträderna har sin verksamhet på fastlandet, dvs. biträderna har sin verksamhet långt ifrån den ort där den rättsliga angelägenheten huvudsakligen hanterats. Enligt 5 § lagen om målsägandebiträde och 27 § rättshjälpslagen krävs det att det finns särskilda skäl för ett biträde ska få ersättning för sådana merkostnader för tidsspillan och utlägg som blivit följden av det långa avståndet. I detta fall är alla målsägandena bosatta på fastlandet, de flesta på samma ort som den där respektive biträde har sin verksamhet. De förhör som hållits med dem har ägt rum i Stockholm. Det får antas att merkostnaden att anlita målsägandebiträden verksamma på Gotland hade överstigit de

merkostnader som nu blivit fallet. Tingsrätten bedömer att det finns särskilda skäl att ge målsägandebiträderna de ersättningar för merkostnader som de begärt.

Kronje Samuelsson har som målsägandebiträde för fem efterlevande till Ing-Marie Wieselgren begärt ersättning med 262 162 kr, varav 155 015 kr för 107,5 timmars arbete, 27 060 kr för 20,5 timmars tidsspillan, 22 832 kr + 2 784 kr för utlägg och 51 876 kr för mervärdesskatt.

Tingsrätten ifrågasätter inte att Kronje Samuelsson har lagt ner det arbete som framgår av kostnadsräkningen. Men ersättningen framstår som alltför väl tilltagen med tanke på det arbete som har varit rimligt att lägga ned. Detta gäller särskilt de sammanlagt mer än 45 timmar som han lagt ned på genomgång av förundersökningen. Kronje Samuelsson ska därför få ersättning för arbete i skäligt ansedda totalt 90 timmar. I övrigt har tingsrätten inte något att invända mot den ersättning som Kronje Samuelsson begärt.

Silvia Ingolfssdottir Åkermark har som målsägandebiträde för Annie Lööf begärt ersättning med 229 185 kr, varav 136 630 kr för 94,75 timmars arbete, 25 833 kr för sammanlagt 20,5 timmars tidsspillan, 20 885 kr för utlägg och 45 837 kr för mervärdesskatt.

Tingsrätten ifrågasätter inte att Silvia Ingolfssdottir Åkermark har lagt ner det arbete som framgår av kostnadsräkningen. Men ersättningen framstår som alltför väl tilltagen med tanke på det arbete som har varit rimligt att lägga ned. Nedlagt arbete har angetts per dag utan specifikation av hur lång tid varje moment tagit, men såvitt kan bedömas har hon lagt ned runt 50 timmar på genomgång av förundersökningen, vilket inte framstår som rimligt. Silvia Ingolfssdottir Åkermark ska därför få ersättning för arbete i skäligt ansedda totalt 85 timmar. Vidare har hon utan närmare specifikation tagit upp taxikostnader för 4 924 kr. Hon har inte visat att det har varit nödvändigt att lägga ned den kostnaden för taxiresor och att hon inte kunnat använda sig av andra billigare färdssätt. Tingsrätten uppskattar skälig kostnad för taxiresor till hälften av begärt belopp. I övrigt har tingsrätten inte något att invända mot den ersättning som Silvia Ingolfssdottir Åkermark begärt.

Kostnaden för försvararen och målsägandebiträderna ska med hänsyn till det straff Theodor Engström döms till stanna på staten.

Rätten

Lagmannen Per Sundberg samt nämndemännen Michaela Challnius (skiljaktig mening),
Lars-Gunnar Håkansson och Karl Johan Johansson

Digitalt signerad av lagmannen Per Sundberg

Skiljaktig mening

Nämndemannen Michaela Challnius är skiljaktig i fråga om rubricering och skadestånd. Hon anför följande. Vad gäller åtalspunkten 1 har mordet på Ing-Marie Wieselgren enligt mig allvarligt kunnat skada Sverige. Theodor Engström har vidare begått gärningen i avsikt att injaga fruktan hos befolkningen eller en del av befolkningen i Sverige. Brottet ska därför bedömas som terroristbrott. Vad gäller åtalspunkten 2 och anser jag att Theodor Engström genom förberedelsen till terroristbrott allvarligt har kränkt Annie Lööf på så vis att hon är berättigad till skadestånd. Det yrkade beloppet är skäligt och ska därför dömas ut.

Jag är i övriga frågor ense med majoriteten.

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Gotlands tingsrätt senast den 27 december 2022. Överklagandet ska vara skriftligt. Gotlands tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Gotlands tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Gotlands tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Gotlands tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen.

Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Gotlands tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.